

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 8.12.2003 60. vuosikerta Numero 4 Sivu 6

Mansikka punertuu Lapissakin

Oiva Nissinen, Alpo Heinonen ja Tarja Hietaranta, MTT

Mansikka on Lapin puutarhamarjojen ykkönen. Sen viljely onnistuu talvenkestävillä lajikkeilla sekä sopivalla kastelulla ja lannoituksella. Talven yli kukka-aiheet lepäävät harson alla.

Mansikka voi olla yksi pohjoisen erikoiskasveista. Sen viljely on kuitenkin Lapissa vielä nuorta. Viljelyä lisätään varovaisesti eikä riskejä haluta ottaa. Myynti on paikallista, vaikka Lapin syysmansikalla olisi kysyntää muuallakin. Siihen voitaisiin vastata, jos mansikan viljely tehostuisi ja sadot suurenisivat.

Täsmäviljely kiinnostaa lappilaisiakin.

Mansikan tarkennettu viljely perustuu terveisiin taimiin, kevätistutukseen, korkeintaan 2 –3-vuotisiin kasvustoihin, ravinteiden ja veden kulutuksen seurantaan sekä tarkoin ajoitettuun ja mitoitettuun tihkukasteluun ja liuoslannoitukseen. MTT:n Puutarhatuotannon tutkimuksissa Etelä-Suomessa talviharson käyttö, tihkukastelu ja liuoslannoitus ovat saaneet mansikan tuottamaan suurempia satoja.

Vesi ohjataan tihkuletkuilla suoraan kasvin juurien ulottuville. Mansikat on istutettu suhteellisen tiheään paririviin, mikä pienentää kastelulaitteiston kustannuksia. Eniten vettä kuluu satoaikana, 2–4 litraa kasvia kohti viikossa. Myös lannoitteet annetaan kasteluverkoston kautta. Typpeä annetaan keväällä vain vähän, mutta marjojen kehittyessä typpilannoitusta lisätään. Talviharso parantaa mansikan talvehtimistä vähälumisena ja kylmänä talvena.

MTT:n Lapin tutkimusasemalla Rovaniemellä selvitettiin vuosina 2001–2003, miten mansikan täsmäviljely sopii Pohjois-Suomeen. Perinteistä ja uutta viljelytekniikkaa on vertailtu Jonsok-lajikkeella sekä uutta viljelytekniikkaa myös erillisessä lajikekokeessa. Lisäksi kokeiltiin erilaisia satotaimia Bounty- ja Kent-lajikkeilla.

Lajike ratkaisee

Mansikan aikaisuus ja talvenkestävyys ratkaisevat pohjoisessa. Monet nykyisistä lajikkeista kärsivät herkästi talvesta ja sadot vaihtelevat vuosittain. Kesällä 2002 Kent-lajike tuotti satoa 429 kg/aari. Satoisia olivat myös Oka ja

Polka, 366 ja 289 kg/aari. Jonsokilta saatiin satoa vain 177 kg/aari.

Tänä kesänä satoisimmat lajikkeet olivat Jonsok ja Polka, 132 ja 121 kg/aari. Sen sijaan Kentillä ja Okalla sadot olivat vain 30 ja 66 kg/aari. Tällä hetkellä Jonsok onkin Lappiin viljelyvarmin lajike. Valitettavasti sen sadot ovat suhteellisen pieniä, samoin marjojen koko.

Mansikka on yleensä talvehtinut hyvin Lapin tutkimusaseman kokeissa. Viime talven lisäksi edellinen vaikea talvi mansikalle oli 1986–1987.

Esimakua uudesta viljelytekniikasta

Mansikan satotaimet menestyvät Lapissakin. Ne istutetaan keväällä ja niissä on kukka-aiheet valmiina. Kesäkuussa 2001 istutetut Kent-lajikkeen kennonaimet tuottivat tihkukasteltuina satoa 141 kg/aari. Avojuuriset odotuspetitaimet tuottivat tätä pienemmän sadon.

Lapissa runsas kevätkestaus hidastaa kasvustojen kuivumista alkukesällä. Kastelua tarvitaan vasta kesäkuun lopussa. Marjomisen aikaan myös haihtuminen on Lapissa vähäisempää kuin Etelä-Suomessa. Kesällä 2002 mansikka sai tarvitsemansa veden luonnonsateista, mutta tänä kesänä tihkukastelu suurensi satoja.

Lapissa mansikan kukka-aiheet kehittyvät niin pitkään kuin säät sallivat. Talviharso voidaan levittää syyskuun loppupuolella, jolloin sää on viilentynyt ja kasvu loppunut. Harso pidetään kasvuston päällä keväeseen saakka. Harso suojaa kehittyviä kukka-aiheita syksyn pakkasilta. Viime talven harsosuoja lisäsi merkittävästi tämän kesän marjasatoa.

Mansikkapaikan valinta

Mansikkaviljelmä perustetaan loivasti viettävään rinteeseen, jossa ei ole painanteita. Maalajeiksi sopivat hikevät multavat moreeni- ja hietamaat. Mansikkamaan viljavuus tutkitaan sekä annetaan sopiva peruslannoitus ja kalkitus. Kasvupaikan vuorottelu vähentää tauteja ja tuholaisia. Monivuotiset rikkakasvit hävitetään jo etukäteen joko kemiallisella tai mekaanisella kesannoinnilla.

Lisätietoja: alpo.heinonen@mtt.fi
puh. (016) 331 1600

kuvat: Alpo
Heinonen

Mansikka tuottaa herkullista satoa myös Lapissa. Tärkeää on, että lajike on aikainen ja talvenkestävä.

Viljelytekniikan vaikutus Jonsok-mansikan satoon
Rovaniemellä vuosina 2002–2003.

Viljelytekniikka	Kokonaissato, kg/aari		
	2002	2003	keskimäärin.
Harso, ei kastelua, pintalannoitus	161	138	150
Ei harsoa, ei kastelua, pintalannoitus	140	79	110
Harso, tihkukastelu ja liuoslannoitus	149	149	149
Ei harsoa, tihkukastelu ja liuoslannoitus	146	103	125